

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЦЕНТР ЗДВН
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І ПІДПРИЄМНИЦТВА
ЛЦДН у м. ШОСТКА
(місто знаходження НКП)

До захисту допускається
Завідувач кафедри, проф.
В.М.Боронос
« ____ » _____ 2021р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

НА ТЕМУ:

Фінансове планування в сучасних умовах

Освітній рівень “Бакалавр”
Спеціальність фінанси, банківська справа та страхування

Керівник роботи:	<u>Пригара І.О</u> (підпис)	_____ (ініціали, прізвище)
Студент:	<u>Рябуха Є.С</u> (підпис)	_____ (ініціали, прізвище)
Група:	<u>Фз-71 Ш</u>	

Суми
2021

ВІДЗИВ КЕРІВНИКА
на кваліфікаційну роботу бакалавра
Спеціальність – 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Освітня програма – «Фінанси та облік в підприємстві»

Студент: _____ Рябуха Єлизавета Сергіївна
(П.І.Б.)

Група: Фз- 71ш

Тема роботи: Фінансове планування в сучасних умовах

Показник	Шкала оцінок			
	2	3	4	5
1. Відповідність змісту роботи темі і повнота її розкриття				
2. Рівень аналізу стану питання і комплексність постановки задач				
3. Глибина пророблення рішень: рівень їхнього теоретичного обґрунтування				
4. Широта використання законодавчо-нормативної бази по темі				
5. Рівень новизни рішень, можливість подальшого продовження роботи (дослідження)				
6. Практична цінність роботи				
7. Застосування ЕОМ, автоматизація проектування і обробки даних				
8. Вірогідність і надійність фінансово-економічного обґрунтування				
9. Якість оформлення, відповідність вимогам				
10. Наочна ілюстрація результатів дослідження (використання результуючих таблиць, діаграм, графіків і т.ін.)				
11. Інші достоїнства (на розсуд керівника):				

Шкала оцінювання ECTS	Національна шкала оцінювання	Бальна шкала оцінювання
A	відмінно (5,0)	$90 \leq RD \leq 100$
B	добре (4,0)	$82 \leq RD < 89$
C		$74 \leq RD < 81$
D	задовільно (3,0)	$64 \leq RD < 73$
E		$60 \leq RD < 63$
FX	незадовільно (2)	$35 \leq RD < 59$
F		$RD < 35$

Бальна оцінка: _____ балів (від 0 до 100)

Оцінка роботи: _____ (за національною шкалою)

Керівник: _____ Пригара І.О
(підпис) (П.І.Б.)

Дата: _____ . _____ 20__ р.

РЕЦЕНЗІЯ
на кваліфікаційну роботу бакалавра
Спеціальність – 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Освітня програма – «Фінанси та облік в підприємстві»

Студент: _____ Рябуха Єлизавета Сергіївна
(П.І.Б.)

Група: Фз – 71ш

Тема роботи: Фінансове планування в сучасних умовах

Показник	Шкала оцінок			
	2	3	4	5
1. Відповідність змісту роботи темі і повнота її розкриття				
2. Рівень аналізу стану питання і комплексність постановки задач				
3. Глибина пророблення рішень: рівень їхнього теоретичного обґрунтування				
4. Широта використання законодавчо-нормативної бази по темі				
5. Рівень новизни рішень, можливість подальшого продовження роботи (дослідження)				
6. Практична цінність роботи				
7. Застосування ЕОМ, автоматизація проектування і обробки даних				
8. Вірогідність і надійність фінансово-економічного обґрунтування				
9. Якість оформлення, відповідність вимогам				
10. Наочна ілюстрація результатів дослідження (використання результатуючих таблиць, діаграм, графіків і т.ін.)				
11. Інші достоїнства (на розсуд рецензента):				

Шкала оцінювання ECTS	Національна шкала оцінювання	Бальна шкала оцінювання
A	відмінно (5,0)	$90 \leq RD \leq 100$
B	добре (4,0)	$82 \leq RD < 89$
C		$74 \leq RD < 81$
D	задовільно (3,0)	$64 \leq RD < 73$
E		$60 \leq RD < 63$
FX	незадовільно (2)	$35 \leq RD < 59$
F		$RD < 35$

Бальна оцінка: _____ балів (від 0 до 100)

Оцінка роботи: _____ (за національною шкалою)

Рецензент: _____
(підпис) (П.І.Б.)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ КАФЕДРА ФІНАНСІВ І ПІДПРИЄМНИЦТВА

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри, проф.
В.М.Боронос
" ____ " _____ 20 ____ р.

ЗАВДАННЯ
до дипломної роботи

Студент(-ка) групи Фз- 71щ інституту (центру) ІІІ СуМДУ
Спеціальності фінанси, банківська справа та страхування

Рябухи Є. С.

(прізвище, ім'я, по батькові)

Тема роботи: **Фінансове планування в сучасних умовах**

Затверджено наказом по СуМДУ № ____ від " ____ " _____ 20 ____ р.
Термін здачі студентом завершеної роботи " ____ " _____ 20 ____ р.

Вихідні дані до роботи: нормативні і законодавчі акти, матеріали державної статистичної звітності, відомчі постанови, інструкції та положення, матеріали монографій, періодичних видань, підручників і навчальних посібників, дані фінансової звітності суб'єктів господарювання, організацій та установ тощо.

Зміст основної частини роботи (перелік питань, що підлягають розробці):

1. Сутність фінансового планування в сучасних умовах
2. Методичне забезпечення фінансового планування на підприємстві
3. Основні методи фінансового планування та механізм його здійснення на підприємстві
4. Характеристика господарської діяльності ТОВ «Лізоформ»
5. Аналіз розвитку планування та прогнозування доходів та витрат
6. Шляхи вдосконалення фінансового планування на ТОВ «Лізоформ»

Дата видачі завдання: " ____ " _____ 20 ____ р.

Керівник дипломної роботи: _____
(вчене звання, прізвище та ініціали) (підпис)

Завдання прийнято до виконання " ____ " _____ 20 ____ р.
(підпис студента)

РЕФЕРАТ

Дипломна робота: 35 с., 5 рис., 9 табл., 38 джерел.

Предмет дослідження – розвиток і вдосконалення фінансового планування в сучасних умовах.

Об'єкт дослідження – діяльність товариства «ЛІЗОФОРМ».

Мета дослідження – обґрунтування основних напрямків удосконалення фінансового планування на підприємстві на основі вивчення теоретичних та практичних аспектів даної проблематики.

Методи дослідження. В процесі дослідження при вирішенні поставлених завдань застосовувалися методи порівняння, систематизації і логічного узагальнення, системний підхід, прийоми економічного аналізу та інші методи наукових досліджень.

Фінансове планування є значущим інструментом фінансового менеджменту, важливою складовою фінансового механізму підприємства, впровадження технологій якого з кожним роком відбувається все більш інтенсивно.

В першому розділі вивчено сутність фінансового планування в сучасних умовах; охарактеризовано методичне забезпечення фінансового планування на підприємстві; розглянути основні методи фінансового планування та механізм його здійснення на підприємстві.

В другому розділі розглянути основні методи фінансового планування та механізм його здійснення на підприємстві; досліджено господарську діяльність ТОВ «Лізоформ»; проаналізовано розвиток планування та прогнозування доходів та витрат.

В третьому розділі запропоновані шляхи вдосконалення фінансового планування на ТОВ «Лізоформ».

ФІНАНСОВЕ ПЛАНУВАННЯ, ПРОГНОЗУВАННЯ ДОХОДІВ ТА ВИТРАТ, ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ, БЮДЖЕТ ПІДПРИЄМСТВА, РЕНТАБЕЛЬНІСТЬ, ПРИБУТОК, ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	9
1.1. Сутність фінансового планування в сучасних умовах	9
1.2. Методичне забезпечення фінансового планування на підприємстві	12
2. АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ	15
2.1. Характеристика господарської діяльності ТОВ «Лізоформ»	Ошибка!
Закладка не определена.	
2.2. Аналіз розвитку планування та прогнозування доходів та витрат	23
3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ НА ТОВ «ЛІЗОФОРМ»	26
ВИСНОВОК	30
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	33

ВСТУП

Актуальність теми. На сучасному етапі розвитку української економіки фінансове планування є значущим інструментом фінансового менеджменту, важливою складовою фінансового механізму підприємства, впровадження технологій якого з кожним роком відбувається все більш інтенсивно.

Без організації оптимально збалансованої системи фінансового планування вітчизняні підприємства не здатні ефективно підтримувати високий рівень прибутковості, проводити конкурентний аналіз, домагаючись зростання конкурентної позиції на ринку. Крім того, організація ефективної системи фінансового планування прямо корелює з реалізацією фінансової стратегії і тактики підприємства, що впливає на перспективи розвитку підприємства.

Викладені обставини багато в чому обґрунтовують актуальність дослідження проблематики вдосконалення фінансового планування на сучасному етапі.

Вагомий внесок у розроблення теоретичних і практичних засад відображення ролі фінансового планування на підприємстві зробили такі зарубіжні та вітчизняні науковці: О. І. Барановський, М. Д. Білик, І. О. Бланк, Ф. Ф. Бутинець, С. Ф. Голов, А. Г. Загородній, В. В. Ковальов, М. Н. Крейніна, О. Є. Кузьмін, В. О. Мец, М. С. Пушкар, Р. С. Сайфуліна, Р. А. Слав'юк, В. В. Сопко, О. О. Терещенко, М. Г. Чумаченко, У. Кінг, Р. Коуз, М. Маскон, Дж. Робінзон, Т. Скону, Дж. Сігел, А. Тейлор, Д. Хан. Проте варто зауважити, що окремі аспекти фінансового планування діяльності підприємства потребують подальшого дослідження й удосконалення.

Метою даної роботи є обґрунтування основних напрямків удосконалення фінансового планування на підприємстві на основі вивчення теоретичних та практичних аспектів даної проблематики.

Відповідно до цієї мети в процесі дослідження потрібно вирішити такі **завдання:**

- вивчити сутність фінансового планування в сучасних умовах;
- охарактеризувати методичне забезпечення фінансового планування на підприємстві;
- розглянути основні методи фінансового планування та механізм його здійснення на підприємстві;
- дослідити господарську діяльність ТОВ «Лізоформ»;
- проаналізувати розвиток планування та прогнозування доходів та витрат;
- запропонувати шляхи вдосконалення фінансового планування на ТОВ «Лізоформ».

Методи дослідження. В процесі дослідження при вирішенні поставлених завдань застосовувалися методи порівняння, систематизації і логічного узагальнення, системний підхід, прийоми економічного аналізу та інші методи наукових досліджень.

Інформаційною основою роботи є вітчизняні і зарубіжні фундаментальні і практичні дослідження сутності та здійснення фінансового планування на підприємстві, Закони України, Укази президента України, постанови Кабінету Міністрів України, статистичні дані по Україні, фінансова звітність ТОВ «Лізоформ».

У роботі поглиблено теоретикоорганізаційні засади фінансового планування на підприємстві в конкурентному середовищі за рахунок уточнення категоріально-понятійного апарату.

Структура та обсяг роботи. Дана робота складається з вступу, трьох розділів, які поділяються на підрозділи, висновків, списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 35 сторінок. Робота містить 9 таблиць, 5 рисунків. Список використаних джерел налічує 38 найменування.

1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

1.1. Сутність фінансового планування в сучасних умовах

Ефективність діяльності підприємства залежить від багатьох факторів. До таких факторів можна віднести наступні: з урахуванням поточного стану попиту та пропозиції встановити оптимальні обсяги потрібного товару (є таке правило: поставка товару в потрібному обсязі в потрібний час і місце); вибір ефективної організації виробництва; раціональне забезпечення ресурсами; структура капіталу; форми збуту тощо.

Фінансове планування на підприємстві відіграє важливу роль протистояти зовнішнім загрозам. Грамотне планування фінансів дозволяє зберегти фінансову стійкість підприємства на ринку з великою конкуренцією з урахуванням строгості податкових платежів.

Фінансове планування є значущим механізмом діяльності на будь-якій фірмі. Для ефективної діяльності будь-якого бізнесу слід працювати за ретельно продуманим алгоритмом з урахуванням всіх факторів. Фінансове планування дає можливість визначити досяжність мети і розв'язуваність поставлених завдань з урахуванням наявних можливостей. Також воно дає можливість знайти джерела грошових засобів та їх ефективне використання.

В основу цього процесу закладено ретельно складене і стратегічно вірне прогнозування. Інакше кажучи, оцінюється, яким чином ті чи інші рішення, а також зовнішні чинники можуть вплинути на діяльність організації, і які спричинити за собою наслідки. Відправним пунктом при цьому прийнято вважати прогноз продажів. У цей же час увага приділяється витратам. Кінцева мета такого процесу – виявлення потреб організації, що тягнуть за собою необхідність в додатковому фінансуванні.

Фінансове планування – це процес формулювання цілей, політики, процедур, програм і бюджетів щодо фінансової діяльності підприємства.

Створення хорошої системи фінансового планування дозволить вести ефективну і адекватну фінансову та інвестиційну політику.

Предметом фінансового планування на підприємстві виступають грошові потоки, фінансові та інші ресурси компанії.

Головним суб'єктом планування з позиції управління і контролю є власник компанії. Об'єктами корпоративного фінансового планування є фінансові та інші ресурси компанії:

- дохід від реалізації продукції, товарів і послуг;
- прибуток і шляхи його розподілу;
- фонди спеціального призначення, його використання;
- податки і збори до бюджету;
- внески до позабюджетних державних фондів;
- позикові кошти;
- капіталовкладення;
- відносини, що виникають між суб'єктами господарської діяльності

[18, с. 37-38].

Основна мета фінансового планування полягає у визначенні обсягу фінансів, достатніх щоб досягти певних корпоративних цілей [10, с. 41].

Принципи планування – це основоположні правила прогнозування, тобто вихідні положення і правила формування прогнозів, обґрунтування планів з погляду їх доцільності, системності, структури, логіки, організації розробки.

Перелік і короткий зміст основних принципів фінансового планування наведено на рис. 1.1.

Рисунок 1.1 – Основні принципи фінансового планування [31]

Будь-який принцип реалізується за допомогою певного механізму розробки планів, методів, логіки обґрунтування планових показників. Наприклад, найбільш ефективно такий принцип планування, як системність досягається через механізм контролінгу та адаптації планових показників і темпів розвитку до змін зовнішнього середовища. Варто відзначити, що всі принципи тісно пов'язані між собою і взаємодіють.

1.2. Методичне забезпечення фінансового планування на підприємстві

Методологія планування – це механізм пізнання об'єктивних економічних законів та їх використання, що виражає сукупність принципів та прийомів складання перед планових розробок і самого плану, контролю його виконання на всіх рівнях, а також розкриває та характеризує логіку планування, на даному етапі економічного розвитку [28, с. 102].

Основними складовими методології є: методичні вказівки та положення; методичні рекомендації; методики та інструкції; форми розрахунків, показники, способи їх розрахунку, обґрунтування та пояснення.

За допомогою методології вивчаються процеси, які відбуваються в діяльності підприємства та суспільному житті, проводиться відображення цих процесів у відповідних показниках, виявляються недоліки та резерви в певних ланках економіки, прогресивні явища в розвитку суспільства.

Фінансовий план формується шляхом зіставлення очікуваних у плановому періоді платежів і надходжень.

Фінансовий план господарської діяльності підприємства можна скласти двома способами: за бюджетним принципом і як фінансова модель бізнес-плану.

Відмінність бюджетного методу від традиційних процедур техніко-економічного планування полягає в пріоритетності бюджету збуту в послідовності планування господарської діяльності, а також в особливостях бюджетування, пов'язаних з аналізом впливу виробничої і комерційної діяльності підприємства на його фінансовий стан (рис. 1.2).

Іншим способом розробки фінансового плану може бути фінансове моделювання бізнес-плану (рис.1.3), яке здійснюється паралельно з плануванням інших аспектів господарської діяльності і є варіантним. Фінансове моделювання бізнес-плану як вихідні передумови допускає ряд припущень, пов'язаних з прогнозом умов господарської діяльності в

планованому періоді, а саме: припущення при формуванні маркетингового плану; припущення при розробці виробничого плану; припущення при визначенні плану по продажах; припущення при формуванні плану розвитку власності; припущення при встановленні варіантів зовнішнього фінансування та укладанні графіка позик; припущення при плануванні емісії акцій.

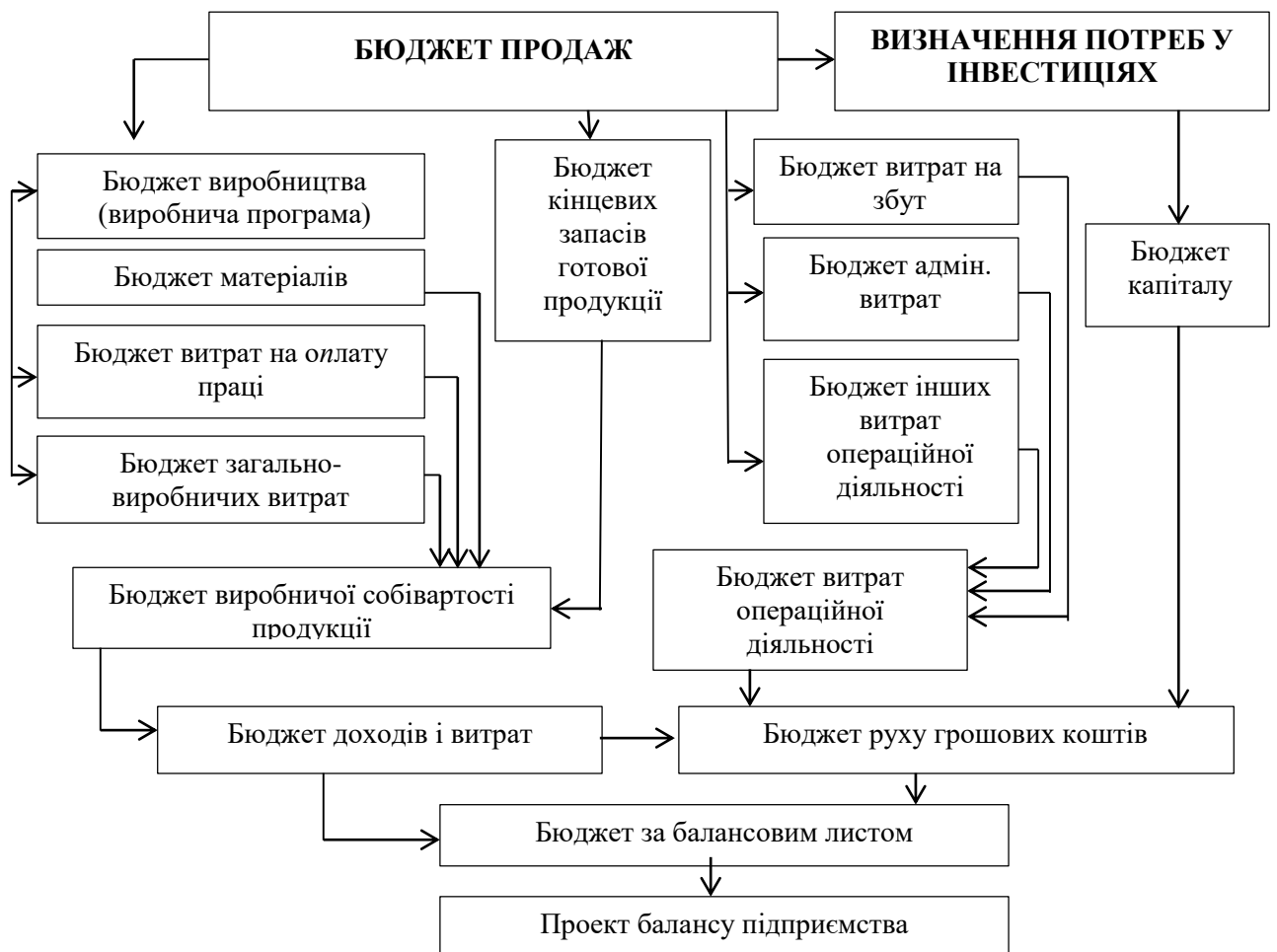

Рисунок 1.2 – Послідовність формування системи бюджетів підприємства [4]

Відмінність розглянутих підходів до складання фінансового плану полягає у розбіжності стратегічних цілей і завдань підприємства, покладених до основи при плануванні. Так, планування за бюджетним принципом передбачає переважне урахування факторів, пов'язаних з реалізацією певної

конкурентної стратегії, спрямованої, наприклад, на розширення збуту, завоювання певної частки ринку та ін.

Рисунок 1.3 – Послідовність фінансового моделювання бізнес-плану підприємства [16]

Фінансове моделювання бізнес-плану більшою мірою пов'язане з досягненням або збереженням фінансової стабільності підприємства, забезпеченням прийняттого рівня дивідендів та ін.

Отже, визначення можливостей використання бюджетного методу або методу моделювання бізнес-плану при фінансовому плануванні господарської діяльності має ґрунтуватися на попередньому виборі пріоритетів соціально-економічного розвитку підприємства.

2. АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

2.1. Характеристика господарської діяльності ТОВ «Лізоформ»

Об'єктом дослідження є Товариство з обмеженою відповідальністю «Лізоформ», що входить до складу концерну «Демпург».

В Україні компанія «Лізоформ» з'явилася на початку 90-х років, як самостійна фірма зі своїми власними ідеями, підходами до бізнесу і незмінною вірністю німецькій традиції. Місія компанії «Лізоформ» – впровадження новітніх технологій дезінфекції та гігієни з метою створення безпечних умов для персоналу і клієнтів закладу. Компанія впроваджує комплексний підхід до поставлених завдань забезпечення санітарно-гігієнічних та протиепідемічних режимів з використанням сучасних технологічних розробок систем чистоти.

В своїх розробках «Лізоформ» використовує останні світові технологічні досягнення, які дають можливість оптимізувати процес прибирання і дезінфекції як в зменшенні витрат часу, економії людських ресурсів, так і в отриманні високих показників якості.

«Лізоформ» є першою в Україні компанією по забезпеченню комплексних технологій профілактики внутрішньолікарняних інфекцій в лікувально-профілактичних закладах.

З метою економії бюджетних коштів лікарні пріоритетним напрямком комплексної програми «Лізоформ» є організація належної гігієни рук медичного персоналу. Результати впровадження системи гігієни рук доводять, що якісна дезінфекція рук персоналу дозволяє значно знизити частоту внутрішньолікарняних інфекцій, звести до мінімуму ризик формування антибіотикорезистентних штамів мікроорганізмів, зменшити необхідність закупівлі дороговартісних антибіотиків, скоротити час перебування пацієнта в лікарні, і як результат – економія коштів лікарні.

Загальну характеристику підприємства наведено у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Загальна інформація про підприємство

Ознаки	Характеристика
Назва підприємства	ТОВ «Лізоформ»
Місце знаходження (юридична адреса)	провулок Новопечерський, будинок 19/3, корпус 1, кімната 5, Печерський р-н, м. Київ
Дата створення	15.02.2007 року
Форма власності	приватна
Організаційно-правова форма	Товариство з обмеженою відповідальністю
Основна сфера діяльності	Оптова та роздрібна торгівля засобами дезінфекції
Величина активів, тис. грн.	7460 тис. грн.
у т.ч. частка необоротних активів (%)	43,46%
частка оборотних активів (%)	56,54%
Чисельність персоналу	76
Тип організаційної структури	Функціональна

Основними завданнями фінансового планування на підприємстві є:

- забезпечення виробничої та інвестиційної діяльності необхідними фінансовими ресурсами;
- установлення раціональних фінансових відносин із суб'єктами господарювання, банками, страховими компаніями;
- визначення шляхів ефективного вкладення капіталу, оцінка раціонального його використання;
- виявлення та мобілізація резервів збільшення прибутку за рахунок раціонального використання матеріальних, трудових та грошових ресурсів;
- здійснення контролю за утворенням та використанням платіжних засобів.

На підприємстві існує чотири етапи фінансового планування:

1. Аналіз інвестиційних можливостей і можливостей фінансування, якими розпоряджається підприємство

2. Прогнозування наслідків поточних рішень з метою запобігання несподіванок, розуміння зв'язку між поточними і майбутніми рішеннями

3. Обґрунтування обраного варіанта із усіх можливих рішень (цей варіант і буде представлений в кінцевій редакції плану)

4. Оцінка результатів, досягнутих підприємством порівняно з цілями

На ТОВ «Лізоформ» відсутня загальна фінансова стратегія розвитку, що погіршує ефективність фінансового планування. Проте велика увага на підприємстві зосереджена поточному та оперативному планування.

Приклад розрахунку точки беззбитковості на ТОВ «Лізоформ» за 2016-2020 роки представлений в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2 – Розрахунок планової точки беззбитковості ТОВ «Лізоформ» за 2016-2020 роки, тис. грн.

Показник (плановий)	Роки				
	2007	2008	2009	2010	2011
Виручка від реалізації продукції (без ПДВ)	6061,66	7500,00	9659,10	4522,10	14469
Постійні витрати	1403,96	1665,40	2225,30	1773,20	3387
Змінні витрати	4580,65	5641,90	7202,80	2700,00	9500
Маржинальний прибуток	1481,01	1858,10	2456,30	1822,10	4969
Коефіцієнт валової маржі	0,24	0,25	0,25	0,40	0,66
Точка беззбитковості	5746,30	6722,19	8750,72	4400,74	5159
Запас фінансової міцності	315,36	777,81	908,38	121,36	9310

Дані таблиці 2.2 дозволяють визначити беззбитковий об'єм виробництва і реалізації продукції. Наприклад, якщо працівники фінансово-аналітичного відділу на 2020 рік запланували наступні показники виручки від реалізації продукції та показники постійних та змінних витрат, зазначених у фінансовому плані формування прибутку, то отримаємо, що підприємству для покриття своїх сукупних затрат необхідно виробити і реалізувати

продукції на суму 5159 тис. грн. Запас фінансової міцності складе 9310 тис. грн.

Організаційна структура підприємства представлена на рисунку 2.1.

У ТОВ «Лізоформ» працюють кваліфіковані робітники і високо компетентні керівники, які можуть успішно вирішити всі питання.

Всього на підприємстві станом на 1 січня 2020 р. працює 141 особа. Чисельність працівників, які працюють на умовах неповного робочого часу – 4 чоловіка. Фонд оплати праці складає 1692,4 тис. грн.

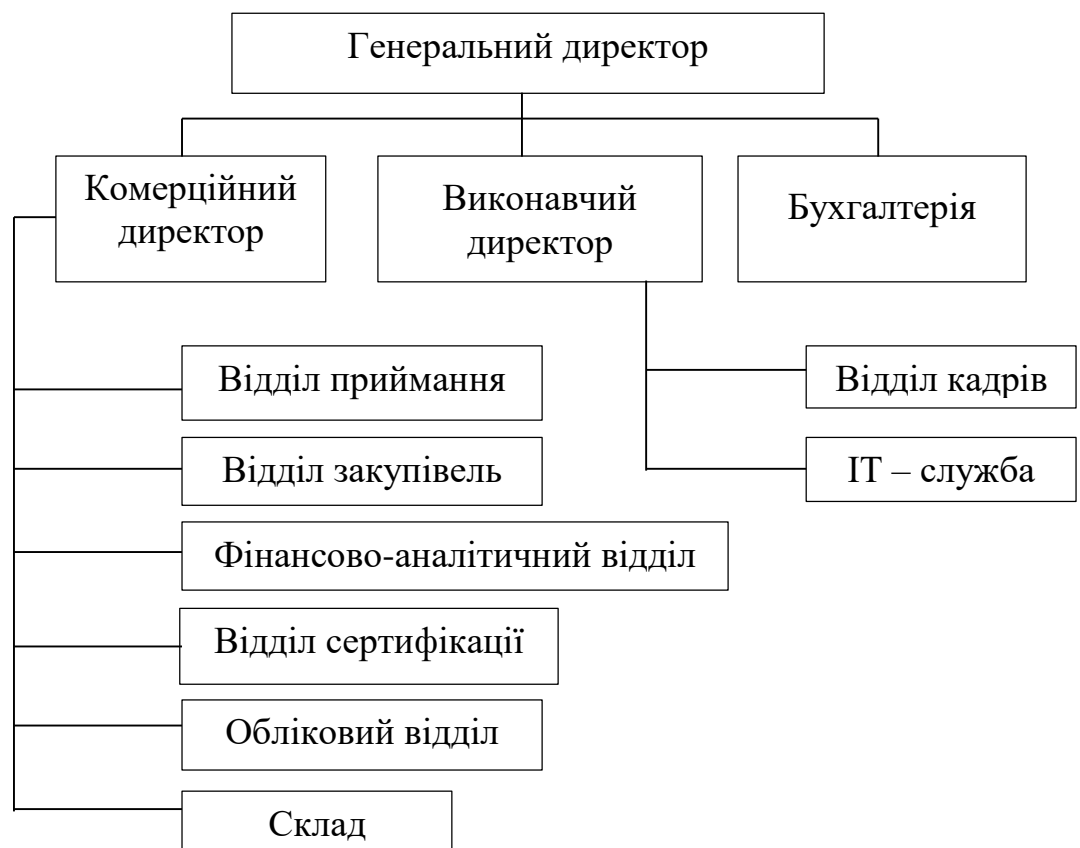

Рисунок 2.1 – Організаційна структура ТОВ «Лізоформ»

Для глибокого аналізу фінансового стану підприємства необхідно розрахувати та проаналізувати ряд фінансових показників, які діляться на такі групи показників:

- майнового стану підприємства;

- ліквідності підприємства;
- фінансової стійкості;
- ділової активності;
- рентабельності.

Першою групою показників аналізу фінансового стану є показники майнового стану, а саме коефіцієнти зносу, придатності, оновлення, вибуття основних засобів. Розрахуємо дані показники та зробимо аналіз динаміки їх зміни за 2016-2020 роки. Розрахунок наведений в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3 – Аналіз показників майнового стану ТОВ «Лізоформ» за 2016-2020 рр.

Показник	Роки					Відхилення 2020 до 2016	Відхилення 2020 до 2019
	2016	2017	2018	2019	2020		
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,65	0,59	0,61	0,56	0,61	-0,04	+0,05
Коефіцієнт придатності	0,35	0,41	0,39	0,44	0,39	+0,04	-0,05
Коефіцієнт оновлення основних засобів	0,45	0,47	0,52	0,47	0,34	-0,11	-0,13
Коефіцієнт вибуття основних засобів	0,4	0,41	0,44	0,5	0,4	0,00	-0,1

З даних таблиці 2.3 можна зробити висновок, що загалом основні засоби підприємство мають значний рівень зносу, який складає більше 50%. Але спостерігається позитивна тенденція до незначного зменшення даного показника за період 2016-2020 роки приблизно на 0,04 пункти, і у 2020 році даний показник складав 0,61.

Для покращення майнового стану підприємства, уникнення застарілості обладнання необхідно щоб сума оновлених активів перевищувала сумі активів, що вибули. По всіх даних таблиці можна сказати, ТОВ «Лізоформ» має незадовільний майновий стан.

Далі проведемо аналіз ліквідності підприємства. Для цього розрахуємо коефіцієнти ліквідності та визначимо ліквідність балансу на основі групування активів за ступенем їх ліквідності та пасивів за терміном їх погашення.

В таблиці 2.4 активи підприємства розбиті на 4 групи за ступенем їх ліквідності і розрахована частка кожної групи у вартості всіх активів.

Таблиця 2.4 – Аналіз активів ТОВ «Лізоформ» за ступенем ліквідності за 2016-2020 рр

Активи	Рік										Відхилення 2020-2016 рр..	
	2016		2017		2018		2019		2020			
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
Високоліквідні активи (А1)	280,1	5	530,4	9	32	0,5	33	0	141	2	139,1	50,34
Активи, що швидко реалізуються (А2)	1633,8	28	864,7	14	3912	42	2583	32	1881	25	247,2	115,13
Активи, що повільно реалізуються (А3)	1451,4	25	1486,8	24	1459	16	1696	21	1985	27	533,6	136,76
Активи, що важко реалізуються (А4)	2320,9	39	3026	49	3734	40	3549	44	3242	43	921,1	139,69
Валюта Балансу	5897	100	6167,4	100	9359	100	8092	100	7460	100	1563	126,51

З даних таблиці 2.4, ми бачимо, що у 2020 році зменшилася питома вага активів першої групи, до яких належать грошові кошти з 5% до 2%, другої групи швидко ліквідних активів з 28% до 25%, що мають найбільшу частку у структурі активів і водночас збільшилася частка активів, що повільно реалізуються з 25% до 27%, та частка активів, що важко реалізуються з 39% до 43%, що займають найбільшу частку у структурі активів. Дана ситуація негативно впливає на структуру ліквідності активів. Потрібно звернути увагу на таку проблему, як інкасація дебіторської заборгованості, адже її наявність негативно впливає на рівень ліквідності підприємства.

Наступним етапом аналізу фінансового стану підприємства є розрахунок та аналіз показників фінансової стійкості підприємства, що характеризують на скільки ефективно підприємство використовує свої фінансові ресурси.

Результати розрахунків базових відносних показників фінансової стійкості представлені у таблиці 2.5

Таблиця 2.5 – Аналіз відносних показників фінансової стійкості ТОВ «Лізоформ» за 2016-2020 рр.

Коефіцієнт	Рік					Відхилення 2020-2016 рр.
	2016	2017	2018	2019	2020	
Коефіцієнт автономії	0,84	0,17	0,11	-0,06	0,004	-0,836
Коефіцієнт фінансування	0,19	4,82	8,47	-18,25	256,24	+256,05
Коефіцієнт фінансової стійкості	5,37	0,21	0,12	-0,05	0,004	-5,4
Коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами	0,72	0,85	0,32	0,1	0,31	-0,41
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,49	2,31	1,73	-0,91	43,1	+41,37

Аналіз відносних показників таблиці 2.5 свідчить про зменшення автономії підприємства і збільшення залежності від зовнішніх джерел фінансування, про що свідчить зменшення коефіцієнта автономії на 0,8 пунктів і збільшення коефіцієнту фінансування, який характеризує співвідношення позикових і власних коштів, за аналізований період на 256 пунктів.

Тепер проведемо аналіз показників ділової активності, розрахунок яких наведений в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6 – Аналіз показників ділової активності ТОВ «Лізоформ» за 2016-2020 рр.

Коефіцієнт	Рік	Відхилення
------------	-----	------------

	2016	2017	2018	2019	2020	2020-2016
Коефіцієнт оборотності активів	0,93	1,17	0,93	0,51	1,56	+0,63
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	3,2	8,24	2,22	1,58	6,14	+2,94
Строк погашення дебіторської заборгованості, днів	112	43	162	227	58	-54
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	4,23	11,82	1,77	1,11	3,37	-0,86
Строк погашення кредиторської заборгованості, днів	85	30	203	324	107	+22

З даних таблиці 2.6 можна зробити висновок, що за період з 2016 по 2020 роки в цілому відбулося покращення стану ділової активності, а особливо у 2020 році значно збільшився коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості та коефіцієнт оборотності активів відповідно на 2,94 і 0,63, що призвело до зменшення строку обороту дебіторської заборгованості на 54 дні.

На ліквідність або платоспроможність підприємства на короткостроковому етапі впливає його здатність управляти прибутком. Ефективність управління прибутком проявляється через показники рентабельності, розрахунок яких представлений в таблиці 2.7.

Таблиця 2.7 – Аналіз показників рентабельності ТОВ «Лізоформ» за 2016-2020 рр., %

Коефіцієнт	Рік					Відхилення 2020-2016 рр.
	2016	2017	2018	2019	2020	
Коефіцієнт реальної вартості активів	0,05	0,04	0	0	0,07	+0,02
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	0,06	0,24	0	0	17,17	+17,11
Коефіцієнт рентабельності діяльності	0,05	0,03	0	0	0,04	-0,01
Коефіцієнт рентабельності продукції	0,11	0,09	0,02	-0,31	0,07	-0,04

Аналіз показників рентабельності свідчить, що найкращі результати підприємство показало у 2020 році, де відбулося збільшення всіх показників.

У 2020 році значно підвищилась рентабельність власного капіталу, що пов'язано із значним його збільшенням на фоні незначного зменшення показника чистого прибутку.

Проаналізувавши всі показники фінансового стану підприємства ТОВ «Лізоформ» за період з 2016 по 2020 роки можна зробити висновок, що загалом спостерігається нестабільна ситуація на підприємстві. Хоча у 2020 році підприємство вийшло на прибутковий рівень, проте знос основних засобів за аналізований період складає більше 50%, що свідчить про старіння обладнання. Слід відмітити погіршення ліквідності підприємства та збільшення залежності від зовнішніх джерел фінансування, причиною чого є розширення виробництва. Позитивним моментом є збільшення оборотності дебіторської заборгованості, що свідчить про покращення платіжної дисципліни з боку контрагентів.

2.2. Аналіз розвитку планування та прогнозування доходів та витрат

Вихідним у плануванні є економічний аналіз використання в тому числі фінансових ресурсів за минулий період. Для виявлення тенденцій розвитку підприємства аналізують:

- зміни в обсязі продажів у цілому й по основних видах продукції;
- зміни у величині прибутку, рентабельності;
- обсяги й ефективність інвестицій і ін.

Не менш важливий для проведення обґрунтованих фінансових розрахунків коефіцієнтний метод визначення величини доходів і витрат. За допомогою коефіцієнтів, що базуються на досягненнях минулого періоду, трохи уточнених, розраховують передбачувані доходи й витрати.

Складання бюджетів є невід'ємною складовою загального процесу планування на підприємстві.

Для складання бюджетних планів використовують такі інформаційні

джерела:

- дані фінансової звітності і показники виконання фінансового плану за минулий період;
- договори, що укладаються із споживачами продукції та постачальниками матеріально-технічних ресурсів;
- прогнозні розрахунки обсягу реалізації продукції або плани збуту продукції, які складені на основі замовлень, попиту, рівня цін і інших умов ринкового середовища;
- економічні нормативи затверджені законодавством (ставки оподаткування, норми амортизаційних відрахувань, облікова ставка банківських кредитів, мінімальна заробітна плата і ін.)
- затверджена облікова політика підприємства.

Складання бюджету починається з операційного бюджету, в якому діяльність підприємства відображається через систему спеціальних техніко-економічних показників, що характеризують окремі напрями та стадії операційної діяльності (див. рис. 2.2).

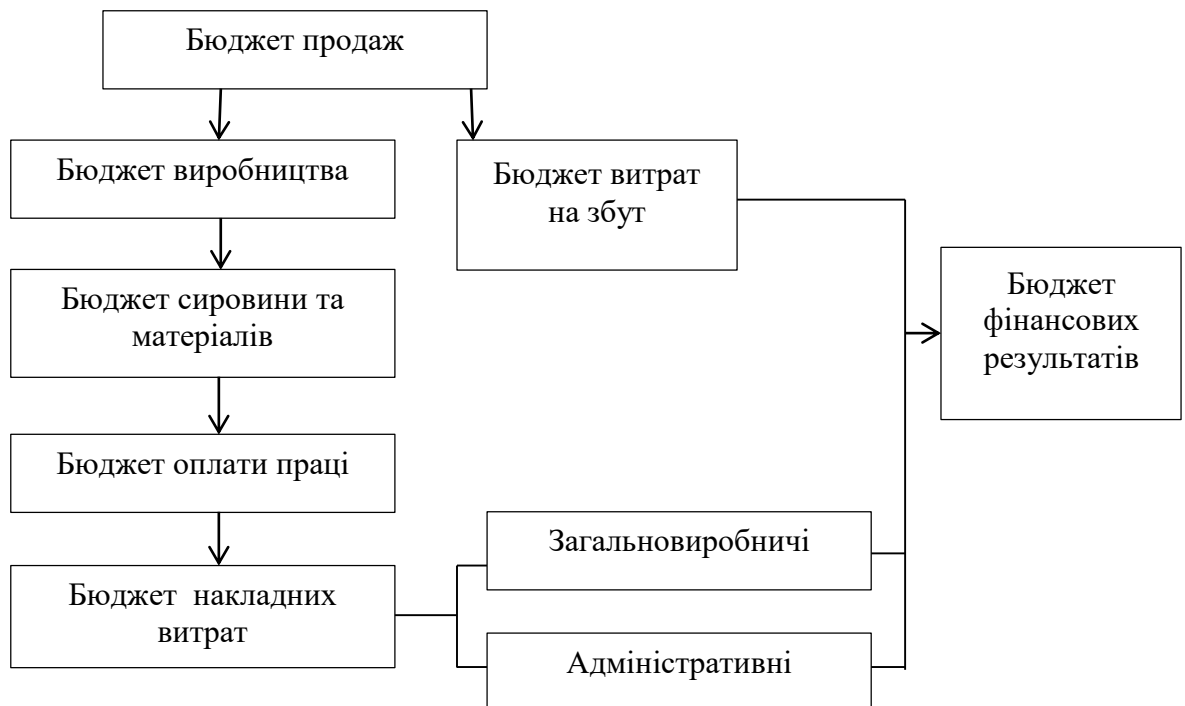

Рисунок 2.2 – Процес операційного бюджетування ТОВ «Лізоформ»

Основною метою бюджету оплати праці є визначення трудових ресурсів, що зайняті безпосередньо у виробництві. Даний бюджет складають на основі бюджету виробництва.

В розрізі оперативного фінансового планування на ТОВ «Лізоформ» фінансово-аналітичний відділ розробляє платіжний календар, що складається на квартал, в якому відображаються надходження коштів підприємства та їх використання. Платіжний календар за чотири квартали 2020 року представлені в таблиці 2.8.

Таблиця 2.8 – Платіжний календар ТОВ «Лізоформ» на 2020 рік

Період	Надходження, тис. грн.			Витрати, тис. грн.			Чисті грошові надходження, тис. грн.	
	план	факт.	%	план	факт.	%	план	факт.
I квартал	836858	828433	99,0	895098	790970	88,4	-58240	37462
II квартал	1275212	1080564	84,7	1363959	1031700	75,6	-88746	48864
III квартал	1195511,4	972508	81,3	1278712	928530	72,6	-83200,1	43978
IV квартал	677456,5	720376	106,3	724603	687800	94,9	-47146	32576
Всього за рік	3985038	3601881	90,39	4262372	3439000	80,79	-277333,9	129000

Проаналізувавши дані таблиці 2.8 можна зробити висновок, що оперативне фінансове планування на даному підприємстві є не задовільним. На це вказує суттєва різниця між плановими показниками та їх фактичним виконанням загальної суми надходжень та використання коштів по кварталам 2020 року.

Проаналізувавши всі показники фінансового стану підприємства ТОВ «Лізоформ» за період з 2016 по 2020 роки можна зробити висновок, що загалом спостерігається нестабільна ситуація. Чистий прибуток за аналізований період збільшився майже у два рази, хоча слід відмітити, що протягом 2016-2018 років чистий прибуток мав чітку тенденцію до зменшення, тим самим отримавши у 2018 та 2020 роках збитки у розмірах -72

тис. грн. та -1457 тис. грн. відповідно. Таке зниження пов'язане насамперед зі світовою фінансовою кризою, що зачепила весь промисловий сектор.

ТОВ «Лізоформ» потребує запровадження нової методики фінансового планування, яка б могла більш точно прогнозувати основні показники діяльності підприємства, особливо дохід від реалізації продукції.

3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ НА ТОВ «ЛІЗОФОРМ»

Для оцінки майбутніх доходів на основі показників минулих періодів використовують метод прогнозування.

Під прогнозом розуміється науково обґрунтоване судження про можливі зміни об'єкта в майбутньому, про альтернативні шляхи і терміни їх здійснення. Процес розробки прогнозів називається прогнозуванням.

Прогнозування – це метод, в якому використовується як накопичений у минулому досвід, так і поточні припущення щодо майбутнього з метою його визначення. Якщо прогнозування виконано якісно, результатом буде картина майбутнього, яку можна застосовувати як основу для планування.

Створення фінансових прогнозів не може бути проведене з великою точністю: багато подій у прогнозованому періоді можуть спричинити невідповідність між дійсністю і прогнозом. Однак можливість помилки не є причиною, щоб не проводити прогнозування. Необхідно знати, в якому напрямку розвивається підприємство. На підставі детальних фінансових прогнозів окремих структурних підрозділів визначаються загальні прогнози функціонування підприємства.

Є два основних методи прогнозування. Перший з них ґрунтується на фінансовій інформації попередніх років з урахуванням планів підприємства на наступний період, нинішнього і майбутнього впливів на елементи структури попиту.

У цьому напрямку пропонується прогнозування доходів підприємства із застосуванням економетричних моделей. Під економетричними моделями слід розуміти рівняння регресії та їх сукупності, які встановлюють кількісне співвідношення між доходами, що нас цікавлять, як ендогенними (залежними) змінними і чинниками, що їх зумовлюють, екзогенними (незалежними) змінними. Розрахунок прогнозних значень доходу здійснюється за рівнянням регресії підстановкою в нього значень екзогенних змінних, що визначають умови, для яких робиться прогноз.

Прогноз передбачає, що тенденція зміни доходу, яку подає статистика і характеризує рівняння регресії, зберігається і у прогнозному періоді, за межами наявних статистичних спостережень. З надходженням нових даних моделі підлягають коригуванню, яке здійснюється як побудова моделі з урахуванням попереднього досвіду.

Це означає, що для кожного підприємства має бути своя регресійна модель доходу. Термін дії такої моделі до надходження нових даних, після чого її замінюють новою моделлю, яка враховує ці дані. Використання моделі за межами наявних даних дає ймовірні значення доходу. Отже, прогнозування доходів із застосуванням економетричних моделей являє собою перманентний комплексний процес, який поєднує у собі побудову моделей та їх використання для прогнозних розрахунків.

Другий метод базується на досягненні наміченої вищим рівнем менеджменту мети щодо заданого доходу при планових витратах або при беззбитковому рівні роботи. Якщо перший метод застосовується тоді, коли підприємство функціонує вже кілька років і накопичено достатній обсяг фінансової інформації, то другий використовується тоді, коли підприємство утворене нещодавно і тому не має інформації за попередні роки. У цьому випадку процес прогнозування починається з прогнозів обсягу реалізації, після чого прогнозують суми прибутків і збитків, рух готівки і балансові звіти. Визначення майбутнього обсягу виробництва й реалізації продукції є вхідною величиною і необхідним елементом встановлення взаємозв'язку між

можливостями розвитку підприємства, потребами в інвестиціях і фінансових ресурсах. Зазначимо, що від точності розрахунків на цьому етапі багато в чому залежить реалістичність усього процесу прогнозування.

Тобто прогнозування фінансової діяльності підприємства на сучасному етапі розвитку економіки є ще досить складним етапом фінансового планування. Досвід підприємств свідчить про неухильне підвищення ролі фінансового планування у процесі досягнення ними поставлених цілей, що дає їм можливість уникати значних прорахунків і пов'язаних із ними втрат. Однак, на жаль, сучасні методи планування і управління фінансами далекі від ідеалу як за своєю структурою, так і за способами використання.

Саме тому безсумнівний інтерес викликає питання про напрями і специфіку застосування прогнозної моделі на підприємстві.

Нині прогнозування фінансової діяльності суб'єкта господарювання відіграє важливу роль. Потрібні нестандартні підходи, які передбачають розробку і реалізацію нових, гнучких методик, спрямованих на універсальне співвідношення планованих фінансових показників.

Отже одним із напрямків удосконалення процесу фінансового планування є вибір оптимального методу прогнозування.

На наш погляд, процес прогнозування необхідно починати з прогнозу обсягів продажу, після чого визначаються прогнозний обсяг витрат і розраховується прогнозний фінансовий результат.

Прогноз обсягу продажів, який є початком усього процесу прогнозування, дає змогу отримати таку інформацію:

- передбачувані затрати на здійснення мети планування або видатки, які пов'язані з продажем (реалізацією) і маркетинговими рішеннями;
- передбачуваний обсяг робіт, що закладений у календарний план при плануванні виробничих потужностей.

Тренд – виражена спрямованість тенденції змін показників часового ряду. Іншими словами це зміна будь-яких показників (наприклад, дані

продажів) у часі, які можуть бути описані різними рівняннями - лінійними, логарифмічними, статечними і т.д.

Визначення прогнозного обсягу чистого прибутку, розрахунки якого представлені в таблиці 3.1. Для визначення прогнозного значення чистого прибутку використовуватимемо метод проєктованого фінансового звіту. Даний метод дає змогу припустити, що інші операційні доходи підвищуватимуться на такий відсоток, на який зростатиме продаж. Тобто інші операційні доходи зростатимуть на 9,4% ($1,094 \times 100\% - 100\%$) у 2021 році порівняно з 2020 роком.

Таблиця 3.1 – Планування чистого прибутку на 2021 рік, тис. грн.

Стаття	Факт. 2020 рік	Базис прогнозу	План 2021 рік
Усього доходів:	15216	×1,094	16643,6
доход (виручка) від реалізації продукції	13269	×1,094	14514
податок на додану вартість	1592	×1,094	1741,7
інші вирахування з доходу	53	×1,094	58
чистий доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	11624	×1,094	12716
Інші операційні доходи	3590	×1,094	3927,5
Усього витрат	14718		15601
Чистий (прибуток/збиток)	498		1042

Отже, можна зробити висновок, що на основі запропонованої методики прогнозу фінансового результату чистий прибуток у 2021 році буде дорівнювати 1042 тис. грн., що перевищує приблизно у два рази розмір чистого прибутку поточного року.

На величину прибутку впливає безліч різноманітних чинників, що ускладнює прогнозування прибутку на основі спостереження за його динамікою в минулі періоди. Тому вважаємо за необхідне на практиці використовувати синтез існуючих методів аналізу і прогнозування, що дозволить створити найбільш адекватні моделі планування прибутку.

ВИСНОВОК

На основі проведеного дослідження ми прийшли до висновку, що:

1. Ринкові відносини набувають все більше свого розвитку, поряд з чим важливу роль займають фінанси у формуванні ресурсів на підприємстві. Для здійснення ефективного менеджменту на підприємстві необхідно обов'язково визначати майбутній обсяг фінансових ресурсів, прогнозувати можливий потенціал підприємства, тобто здійснювати фінансове планування.

Підсумовуючи різні погляди, фінансове планування представляє сукупність дій, щодо складання фінансових планів, що включає всі напрямки діяльності підприємства, прогнозування ресурсної бази та визначення можливого потенціалу підприємства.

Фінансове планування здійснюється за допомогою складання фінансових розрахунків і планів різного змісту і призначення в залежності від завдань і об'єктів планування. Фінансове планування на підприємстві здійснюється на 5 років, рік або квартал. Виходячи з цього фінансові плани можна розділити на перспективні (стратегічні), поточні (річні) та оперативні.

2. Проаналізувавши всі показники фінансового стану підприємства ТОВ «Лізоформ» за період з 2016 по 2020 роки можна зробити висновок, що загалом спостерігається нестабільна ситуація. Чистий прибуток за аналізований період збільшився майже у два рази, а саме на 203 тис. грн. У 2016 році даний показник складав 294 тис. грн., а у 2020 році – 498 тис. грн. Слід відмітити, що протягом 2016-2019 років фінансовий результат мав чітку

тенденцію до зменшення, тим самим отримавши у 2018 та 2019 роках збитки у розмірах -72 тис. грн. та -1457 тис. грн. відповідно. Таке зниження пов'язане насамперед зі світовою фінансовою кризою, що зачепила весь промисловий сектор.

Проаналізувавши показники майнового стану слід зробити висновок, що основні засоби підприємство мають значний рівень зносу, який складає більше 50%. У 2020 році даний показник склав 0,61.

За період, що аналізується значно погіршилася ліквідність підприємства. Протягом 2016 та 2017 років коефіцієнт покриття знаходився на досить високому рівні, що означає, що на 1 грн. поточних зобов'язань припадало 3,63 грн. та 6,64 грн. поточних активів, тобто оборотних коштів відповідно. Протягом 2018-2020 років коефіцієнт покриття суттєво зменшився і не відповідав нормативному значенню, причиною чого є збільшення поточних зобов'язань. Коефіцієнт швидкої ліквідності відповідає нормативному значенню (від 0,5 до 1) протягом всього аналізованого періоду, але даний коефіцієнт за період, що аналізується має негативну тенденцію до зниження, а саме на 0,03 пункти.

Коефіцієнта абсолютної ліквідності тільки у 2016 році відповідає нормативному, і складає 0,21. Найбільшого свого значення коефіцієнт абсолютної ліквідності досяг у 2017 році, що склав 1,19, це пов'язано з великим обсягом грошових коштів на підприємстві в цьому році та найнижчими за аналізований період поточними зобов'язаннями. Щодо 2018-2020 років, то за цей період коефіцієнт абсолютної ліквідності суттєво знизився за рівень нормативу. Тобто підприємство не мало достатнього обсягу грошових коштів для покриття поточних зобов'язань. Загалом за аналізований період даний показник зменшився на 0,16 пунктів, що є негативною тенденцією для підприємства.

За період з 2016 по 2020 роки в цілому відбулося покращення стану ділової активності, а особливо у 2020 році значно збільшився коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості та коефіцієнт оборотності активів

відповідно на 2,94 і 0,63, що призвело до зменшення строку обороту дебіторської заборгованості на 54 дні.

Основний показник рентабельність діяльності за аналізований період зменшився на 0,01 пункт, що свідчить про зменшення ефективності господарської діяльності підприємства.

На основі проведеного аналізу даного підприємства можна зробити висновки, що загалом процес фінансового планування є незадовільним і даний процес потребує свого удосконалення.

ТОВ «Лізоформ» потребує запровадження нової методики фінансового планування, яка б могла більш точно прогнозувати основні показники діяльності підприємства, особливо дохід від реалізації продукції.

3. Було запропоновано методику прогнозу фінансового результату, за якою чистий прибуток у 2021 році повинен становити 1043 тис. грн., що перевищує приблизно вдвічі чистий прибуток 2020 року. Також було запропоновано прогнозування збільшення доходу шляхом збільшення строку товарного кредиту. Одним із шляхів удосконалення фінансового планування нами було запропоновано розрахувати ймовірність банкрутства для підприємства, використовуючи дискримінантні моделі, як зарубіжних, так і вітчизняних економістів. Розрахунки показали, що ТОВ «Лізоформ» має низький рівень ймовірності банкрутства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Азарова А. Підходи до формалізації механізму оцінювання фінансового стану підприємства. *Фінанси України*. 2006. № 12. С. 121-129..
- Біла О. Г. Фінансове планування і прогнозування: навч. посіб. Львів: Компакт-ЛВ, 2005. 312 с.
- Білик М. Д. Бюджетування у системі фінансового планування. *Фінанси України*. 2003. № 3. С. 97-110.
- Білик М. Д. Бюджетування у системі фінансового планування. *Фінанси України*. 2004. № 3. С. 97-109.
- Бурцев В. В. Через бюджетирование к эффективному менеджменту. *Финансовый менеджмент*. 2005. № 1. С. 33-41.
- Бюджетування: практика застосування на українських підприємствах. Матеріали професійної конференції. ТОВ «Фінансовий Аналітик-Сервіс», м. Київ, 12 грудня 2003 р. 79 с.
- Гончар В. Перспективи розвитку та шляхи вдосконалення фінансового планування в сучасних умовах. *Фінанси України*. 2007. № 4. С. 1-5.
- Добикіна Е. К., Ровенська В. В., Рижиков В. С. *Управлінський облік в оперативній діяльності підприємства*. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2005. 272 с.
- Ігоніна К. А. Теоретичні аспекти планування грошових потоків підприємств. *Актуальні проблеми економіки*. 2004. № 5. С. 17-21.
- Кірейцев Г. Г. *Фінансовий менеджмент: навч. посіб. 2-е вид., перероб. та доп.* Київ: ЦУЛ, 2002. 496 с.
- Кодацький В. П. *Організація фінансової роботи на підприємствах*. Статистика України. 2006. № 2. С. 95-97.

- Кожанова Є. П. Економічний аналіз. Харків: ВД «ІНЖЕК», 2006. 209 с.
- Крамаренко Г. О. Фінансовий аналіз і планування. Дніпропетровськ: Вид-во ДАУБП, 2001. 224 с.
- Крамаренко Г. О. Фінансовий менеджмент: навч. підр. Київ: ЦНЛ, 2006. 520 с.
- Кузьмін О. Є. Побудова бюджетів в організації. Фінанси України. 2005. № 7. С. 136-147.
- Литвин Ю.О. Фінансове планування на підприємствах в сучасних умовах. Актуальні проблеми розвитку фінансово-кредитної системи України. Донецьк: ДонНТУ, 2012. С. 67-85.
- Маргасова А. В. Оцінка ефективності фінансового планування акціонерного товариства в ринкових умовах господарювання. Актуальні проблеми економіки. 2009. № 12 (102). С. 93-97.
- Лайко П. А. Фінанси підприємств. Київ: Знання України, 2004. 428 с.
- Мних М. В. Планування діяльності підприємства в сучасних економічних умовах. Київ: Знання України, 2006. 92 с.
- Морозов Д. М. Сучасна концепція контролінгу в контексті корегування фінансових планів. Актуальні проблеми економіки. 2005. № 11 (53). С. 136-148.
- Науменкова С. В. Фінансове планування як складова системи ефективного управління фінансами акціонерного товариства. Вісник Української академії банківської справи. 2004. № 1 (16). С. 71-85.
- Обущак Т. Сутність фінансового стану підприємства. Актуальні проблеми економіки. 2007. № 9. С.53-61.
- Онисько С. М. Фінанси підприємств: навч. підр. 2-е вид. стереот. Львів: Магнолія плюс, 2005. 366 с.
- Офіційний сайт компанії ТОВ «Лізоформ». URL: <https://lysoform.net/ua> (дата звернення 20.03.2021)
- Партич Г. О., Загородній А. Г. Фінанси підприємств: навч. посіб. 2-е вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2006. 379 с.

Поддєрьогін А. М. Фінанси підприємств: навч. підр. 4-те вид., перероб. та доп. Київ: КНЕУ, 2002. 571с.

Подольська В. О. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Київ: ЦНЛ, 2007. 488 с.

Радзівіл В. Ю. Критерії вибору показників фінансових планів для основних видів фінансового планування. Актуальні проблеми економіки. 2009. № 12 (102). С. 98-105.

Роговий А. В. Концептуальні засади розвитку фінансового планування в системі менеджменту акціонерного товариства. Актуальні проблеми економіки. 2008. № 1 (79). С. 45-50.

Салига С. Я. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 274 с.

Ставерська Т. О., Андрющенко І. С. Фінансове планування та прогнозування в підприємствах і фінансових установах: навч. посіб. Андрющенко. Харків: Видавець Іванченко І. С., 2013. 146 с.

Сюркало Б. І. Удосконалення організації фінансового планування в банках. Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: Збірник наукових праць. Т. 22. Суми: УАБС НБУ, 2007. С. 353-359.

Тарасенко Н. В. Економічний аналіз: навч. посіб. 4-е вид., стереотип. Львів: Новий Світ-2000, 2006. 344 с.

Теличко Р. К. Фінансове планування на малих та середніх підприємствах. Фінанси України. 2013. № 8. С. 14-16.

Терещенко О. О. Сучасний стан і перспективи розвитку фінансового контролінгу. Фінанси України. 2011. № 2. С. 117-126.

Філімоненков О. С. Фінанси підприємств: навч. посіб. Ірпінь: Академія ДПС України, 2005. 459 с.

Філіна Г. І. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 320 с.

Шелудько В. М. Фінансовий менеджмент: підручник; 2-е вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2013. 375 с.